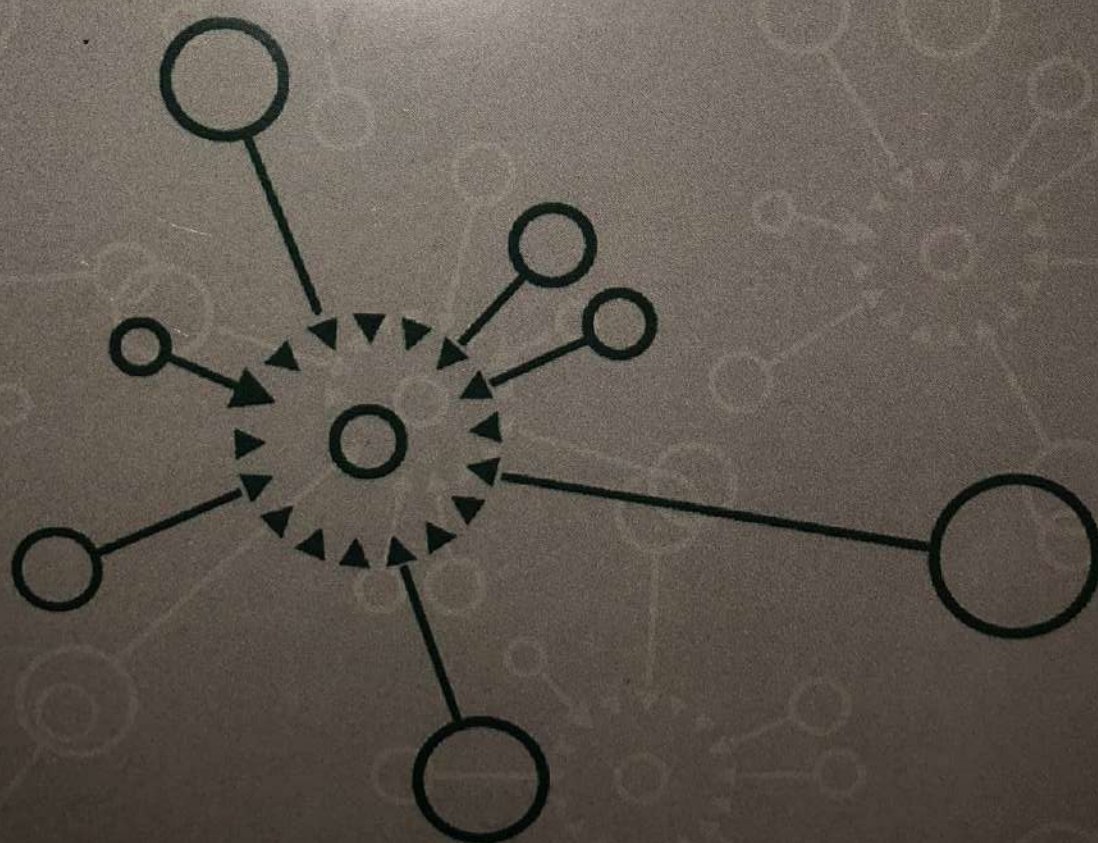

XVII.

EÖTVÖS KONFERENCIA

PROGRAM- ÉS ABSZTRAKTFÜZET

EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM

2016. ÁPRILIS 22-24.

PROGRAM

12:30-13:15 Ebédszünet

13:15-14:15 dr. Marton Péter plenáris előadása: Összeesküvés-elméletek, kontrafaktualitás, plauzibilitás

TÁRSADALOMTUDOMÁNY SZEKCIÓ

Szekcióvezető: Tóth István János

(„A” szekció, péntek 14:30-17:45)

14:30-15:00	Molnár Éva: Fiatal nők életvezetési és családtervezési lehetőségei egy kelet-magyarországi zsáktelepülésen
15:00-15:30	Németh Ágnes Adél: Vallás mint előítéletek paradoxona: az elképzelt csoportközi kontaktus vizsgálata a Saul fia című filmen keresztül
15:30-16:00	Orova Blanka Róza: Emberkép a kizáró gondnokság és a támogatott döntéshozatal rendszere mögött

16:00-16:15 Szünet

16:15-16:45	Bauer Flóra: A Gyermekjogi Egyezmény harmadik fakultatív jegyzőkönyvének vizsgálata a nemzetközi rendszer viszonylatában
16:45-17:15	Németh Ferenc: Fegyveres konfliktusok Macedóniában - az albán kisebbség szerepe
17:15-17:45	Katona Sándor: Mi az a referenciapont és milyen hatással van rá az információ? - Egyetemi túljelentkezéstől, a vállalatok reklámtevékenységéig

NYELVTUDOMÁNY SZEKCIÓ

I. ALSZEKCIÓ

Szekcióvezető: Kugler Nóra

(„B” szekció, péntek 14:30-16:30)

14:30-15:00	Fábián Beáta: Kompetencia-mérés 2014-2016. A Karácsfalvi és Tiszaújfalvi oktatási intézmények tanulóinak eredményei két szövegértési vizsgálat tükrében
15:00-15:30	Máté Réka: Kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák idegennyelv-
oktatásának hatékonyságvizsgálata a 11. osztályos tanulók körében
15:30-16:00	Mecser Szilvia: Motivációk a moldvai nyelvi revitalizáció hátterében
16:00-16:30	Bahus Réka: A ragadványnévvadás sajátosságai Gáton

NYELVTUDOMÁNY SZEKCIÓ

II. ALSZEKCIÓ

Szekcióvezető: Simon Gábor

(„B” szekció, péntek 16:45-19:30)

16:45-17:15	Mány Dániel: Morfolexikai hamis barátok fordítási problémái a magyar, francia és angol orvosi szövegekben
17:15-17:45	Ballagó Júlia: Metodológiai sokszínűség és résztvevői szerepek – Egy esettanulmány módszertani megalapozása

17:15-17:45

Ballagó Júlia (ELTE BTK, Eötvös József Collegium)

Metodológiai sokszínűség és résztvevői szerepek – Egy esettanulmány módszertani megalapozása

Előadásom egy funkcionális pragmatikai szemléletű esettanulmány módszertani megközelítésének lehetőségeit kívánja feltárni. Az előadás tárgya egy olyan kutatás módszertani megalapozása, amelynek középpontjában azoknak a dinamikus folyamatoknak és stratégiáknak a vizsgálata áll, amelyek célja az egyetemi hallgató és oktató közötti diskurzusok résztvevői szerepeinek megkonstruálása, valamint az ezekhez kapcsolódó attitűdöknek a tanulmányozása.

Készülő esettanulmányomban azt kívánom feltárni, hogy az egyetemi hallgató, illetve oktató milyen stratégiákat vesz alkalmazásba annak érdekében, hogy oktatóként vagy hallgatóként pozicionálja magát a diskurzusban, valamint hogy hogyan kapcsol be a dinamikus jelentésképzés folyamatába olyan nyelvi műveleteket, mint a társas deixis, illetve az attitűddeixis, annak érdekében, hogy az aktuális diskurzusban létrejövő oktatói vagy hallgatói résztvevői szerepbe helyezkedjen.

Egy ilyen empirikus alapú vizsgálat megvalósításához elengedhetetlen a legcélravezetőbb módszertan kiválasztása. Az előadás fő célkitűzése tehát azoknak a metodológiai kérdésfelvetéseknek a bemutatása, amelyek az imént körvonalazott kutatás elvégzése kapcsán felmerülnek. Középpontban a választott módszerek bemutatása áll, illetve azoknak az adatok felvételéből származó tapasztalatoknak az ismertetése, amelyek egyrészt magára a módszerre reflektálnak, másrészt pedig előíranyozzák a konkrét kiindulási pontokat, amelyek mentén az elemzések elvégezhetők.

Kutatásom megvalósításához olyan metodológiát alkalmazok, amely összhangban áll a mai funkcionális kognitív nyelvészetben vallott módszertani pluralitást pártoló szemlélettel (vö. BUBLITZ – JUCKER – SCHNEIDER 2011: 537–627). Az adatfelvétel egyik módja a nem kutató által előhívott adatokhoz való hozzáférést teszi lehetővé: ez a módszer egy kis mértékű beszélt nyelvi korpusz készítése, amelyet résztvevői megfigyeléssel társítva teszek hatékonyabbá és könnyebben feldolgozhatóvá. A másik két módszer alkalmazásával a kutató által előhívott adatokhoz juthatunk: az irányított interjúk alapját olyan rövid filmrészletek képezik, amelyekben egyetemi hallgató és oktató között valósul meg diskurzus, a diskurzuskiegészítő-tesztek pedig alkalmasak hipotetikusnak ítélt szituációkban az adatok közlése által alkalmazásba vett tudássémák előhívására.

A módszertani pluralitásban rejlő lehetőségek bemutatásán túl tehát az előadás távlati célja, hogy kellően megalapozzon egy későbbi esettanulmányt, ezáltal pedig illeszkedjen egy olyan, nagyobb ívű kutatásba, amelynek célja az egyetemi hallgató és oktató között megvalósuló diskurzusok különböző aspektusokból történő vizsgálata.

Hivatkozott irodalom:

BUBLITZ, WOLFRAM – JUCKER, ANDREAS H. – SCHNEIDER, KLAUS P. (eds) 2011. Foundations of Pragmatics, Berlin/Boston, Walter de Gruyter GmbH & Co., 537–627.

17:45-18:15

Lévai Ákos (SZTE BTK)

A bandák (gang) jelentősége az analógiában: a híd- és az ír-csoport

Előadásomban egy viszonylag új, de a nyelvtudomány történetében mély gyökerekkel rendelkező megközelítéssel fogok élni, az analógiás elmélettel. Bemutatom, hogy ez, az emberi nyelvet különböző mintázatok egymásra ható, egymással versenyző rendszereként felfogó keret (Rebrus-Rácz 2012) alkalmas arra, hogy egy régi, meglehetősen sokat kutatott problémát, az antiharmonikus töveket is új módon tudjuk vizsgálni. Ez a megközelítés annyiban tud hozzájárulni a probléma jobb megértéséhez, hogy kezelni és magyarázni képes a toldalékolás ingadozásait (pl.: férfinak/férfinek), amely a nyelvi mintázatok átrendeződésére utalhat.

A generatív fonológia és az optimalitáselmélet (OT) is megegyeznek abban, hogy egyértelműen meghatározzák a nyelvet alkotó jól formált kifejezések halmazát. Bemutatom, hogy az analógiás elmélet ezzel szemben mintázatokként kezeli a nyelvi jelenségeket, így a jólformáltság is inkább graduális, mint digitális, abszolút értéként fogható fel. Így lehet, hogy az ingadozásokat (mind beszélőn belüli, mind beszélők közötti) kevésbé ellentmondásos egy hasonló keretben magyarázni, valamint ezek folyamatos változásának elemzése is lehetséges a diakronikus dimenzióban.

Az antiharmonikus magyar tövek problémájának analógiás elemzése során arra az eredményre jutottam, hogy a két mintát (ír- és híd-típus) összetartó tulajdonság a nem elágazó kódájú és egyszótagú szótagszerkezeti séma, amely úgynevezett bandaként (gang, Sós-kuthy 2013) megőrzi ezen tövek kivételes toldalékolását. A mai magyar nyelvben a férfi-tő nem bandatag, gyakorisága miatt mégis elkerülte a regularizációt. A korábbi nyelvallapotban egyes alacsonyabb előfordulásokkal rendelkező tövek (példámban a finn és szirt) az eredeti mély toldalékolású csoportból átkerültek a szabályos (víz-típus) csoportba. A mai magyar nyelvben a férfi tö ingadozása azt jelzi, hogy ez a regularizációs folyamat máig nem fejeződött be, és arra enged következtetni, hogy a korábban említett ír- és híd-osztályok bandajelenségei jelentős ellenállást mutatnak ezen tendenciákkal szemben.

A bemutatott problémára az általam bemutatott elemzés a szinkrón érvelés mellett figyelembe veszi a korábbi nyelvallapotokat, nyelvtörténeti tendenciákat is, így egy teljesebb képpel járul hozzá a probléma jobb megértéséhez.